

kastes en Operation, maa transporteres lange Veje, gennem Liggestuer, op ad Trapper og tilbage igen, naar Operationen er foretagen, eller ogsaa maa de transporteres under aaben Himmel over Gaardspladsen og tilbage ad samme Vej. Sygeplejerskerne have ikke et ordentligt Opholdssted. De maa enten opholde sig i nogle simple Huller eller have Plads i Byen. Lægerne have, som sagt, længe været klar over, at Forholdene i alle Henseender ere utilbørlige, ja de ere saaa grelle, at vi andre ogsaa ved første Øjekast se det og maa sige, her kræves saa hurtigt som mulig en Forandring.

Hvad der gælder om Frederiks Hospital, kan i alt væsentligt ogsaa siges om Fødselsstiftelsen. Ganske vist ere Forholdene ikke saa slette her som der, men dog saaledes, at de i mange Henseender lade meget tilbage at ønske. Navnlige ere Forholdene for de Lærlinge, som her skulle modtage deres Uddannelse, saadanne, at de maa kaldes uforsvarlige at virke under.

Udvalget maatte altsaa skønne, at der her snarest muligt maatte raades Bod paa de eksisterende Tilstande. Men Sagen har en omfattende pekuniær Betydning, og dernæst maa man ogsaa huske paa, at Hospitalet er, hvad vi nu vilde kalde, en selvvejende Institution med sin bestemte Ordning, med sine fundatsmæssige Forpligtelser, og altsaa maatte der tages Hensyn dels til den økonomiske Side af Sagen og dels til Spørgsmaalet om, hvor vidt eller hvor stærkt man kunde gribe ind i de eksisterende fundatsmæssige Pligter og Rettigheder. I Fundats fra 1756 staar der i Artikel 1, at bemeldte Sygehus bestandig og til evig Tid alene skal være og forblive til fattige og syge Menneskers Antagelse, Pleje, Logis og Underholdning osv., og i Artikel 3 staar der, at Institutionen er oprettet for Københavns Indvaanere til deres Ophold og Pleje. Der er kun Undtagelse derfra i en senere Bestemmelse, nemlig et Reskript af 10. September 1793, hvorefter udenbys boende ogsaa kunde faa Adgang til Hospitalet, men kun imod Betaling. Senere blev Forholdet ordnet saaledes, at der vel skulde erlægges Betaling for dem, men Staten skulde betale de med deres Indlæggelse forbundne Udgifter. Dette Beløb for Statens Vedkommende steg stadig, saa at det i de senere Aar har været 70,000 Kr. Imidlertid, trods det, at der i de senere Aar har været Adgang til Hospitalet ogsaa for udenbys boende, har det selvfølgelig i langt overvejende Grad været søgt af den indenbys Befolkning. Der var

saaledes i 1899—1900 indlagt til Behandling og Pleje 1499 Patienter fra København og kun 508 udenbys.

I den første Række af Aar fik Stiftelserne ikke noget Tilskud fra Statskassen, men efterhaanden som Tiden gik, blev de Krav, der stilledes, saa betydelige, at Stiftelserne ikke kunde klare sig ved egne Midler. Saaledes blev der tilstaaet dem af Statskassen i 1815, altsaa dog efter omtrent halvhundredes Aars Forløb, et Beløb af 10,000 Rigsdaler. Dette blev i 1847 forhøjet til 15,000 Rd., og i 1879 til 40,000 Kr. Som vi se, er der alligevel en hel Række af Aar, hvor Tilskuddet fra Statskassen ikke har været synderlig stort, men efter den Tid vokser det i en ganske forbausende Grad. I 1889—90 havde Hospitalet en Indtægt af 322,868 Kr. 8 Øre, og Fødselsstiftelsen 182,729 Kr. 80 Øre, tilsammen 505,597 Kr. 88 Øre, men Statens Tilskud var til Hospitalet 139,315 Kr. 6 Øre og til Stiftelsen 118,084 Kr. 97 Øre, tilsammen 257,400 Kr. 3 Øre. Noget over Halvdelen fik Hospitalet og Stiftelsen altsaa i Tilskud fra Statskassen. Tilskuddene steg endnu mere i de senere Aar. I det sidste Regnskabsaar havde Hospitalet en Indtægt af 520,952 Kr. 88 Øre, og Fødselsstiftelsen en Indtægt af 207,454 Kr. 36 Øre, i alt 728,407 Kr. 24 Øre, men Statens Tilskud var nu steget for Hospitalets Vedkommende til 347,223 Kr. 93 Øre og for Stiftelsens til 150,405 Kr. 8 Øre, i alt 497,629 Kr. 1 Øre. Det vil altsaa sige, at nu var Tilskuddet fra Statens Side vokset saaledes, at over de $\frac{2}{3}$ af de Indtægter, som disse Institutioner havde, tilflød dem fra Statskassen. Hospitalets egne Indtægter vare altsaa i det sidste Regnskabsaar 173,728 Kr. 95 Øre — deri indbefattet Tilskud fra det Classenske Fideikommiss 8,400 Kr. og fra Universitetet 2,100 Kr. — og Fødselsstiftelsen havde en Indtægt af 57,049 Kr. 28 Øre. Stiftelsens og Hospitalets egne Midler vare altsaa forsvindende i Forhold til de betydelige Tilskud, Staten maatte give.

I Hospitalets Fundats findes altsaa Bestemmelsen om, at det særlig er for Københavns fattige, Hospitalet er oprettet, og endvidere den Bestemmelse, som jeg anførte, at saadan som det er, skal det forblive til evig Tid, men disse Fundatsbestemmelser ere dog blevne forandrede ret betydelig i Aarenes Løb, og naar man er kommen dertil, at det, som sagt i væsentlig Grad er Staten, der maa opretholde disse Institutioner, synes der heller ikke at være nogen særlig Grund til fremdeles